

**Varangerhalvøya
nasjonalparkstyre**

Postadresse

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statens Hus
9815 Vadsø

Besøksadresse

Damsveien 1
9800 Vadsø

Kontakt

Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 59
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvøya

COAT og Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet
Postboks 6050 Langnes
9037 TROMSØ

Saksbehandler Geir Østereng

Vår ref. 2021/1928-3 432.3

Deres ref.

Dato 23.03.2021

Tillatelse til motorferdsel - bruk av snøskuter og helikopter ved overvåkning av hekkesuksess hos rovfugl i Varangerhalvøya nasjonalpark 2021 - 2023 - UIT COAT

Det vises til søknad om motorferdsel 2021 – 2023 i forbindelse med UIT - COAT prosjektet – herunder årlig overvåkning av hekkesuksess hos rovfugl i Varangerhalvøya nasjonalpark.

Søknaden ble innvilget og vedtak med vilkår fremgår av vedlegg med vilkår for snøskuter og helikopter.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jmfør forvaltningslovens §§ 28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet og sendes via nasjonalparkstyret, jmfør forvaltningslovens § 32

Med hilsen

Geir Østereng
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statens naturoppsyn	Postboks 501	9917	KIRKENES
Finnmark politidistrikt			
Reinpolitiet			
Reinbeitedistrikt 6	v/Asllat Niillas Smuk,	9840	VARANGERBOTN
	Rasengveien 2		
Vadsø kommune	Postboks 614	9811	VADSØ
Finnmarkseiendommen	Postboks 133	9811	VADSØ
Vardø kommune	Postboks 292	9951	VARDØ
Båtsfjord kommune	Hildberggt. 18	9990	BÅTSFJORD
Unjárgga gjelda / Nesseby kommune	Rådhus	9840	VARANGERBOTN

Nasjonalpark

Varangerhalvøya nasjonalpark / Várnjárgga álbmotmeahcci

Naturrestat

Syltefjorddalen naturrestat / Oarddu luondumeahcci, Ytre syltevik naturrestat, Sandfjordneset Naturrestat

Landskapsvernområde

Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde / Biezavuona-Oardduvuona suodjemeahcci

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/1928-2

Saksbehandler: Geir Østereng

Dato: 03.03.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre	21/21	22.03.21

Vedlegg:

Behandling av søknad om motorferdsel i forbindelse med overvåkning av rovfugl 2021 – 2023 i Varangerhalvøya nasjonalpark - UIT COAT

Saksprotokoll i Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Várnjárgga álbmotmeahccestivra - 22.03.2021

Vedtak

Som innstilt. Enstemmig.

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 gir Varangerhalvøya nasjonalparkstyre dispensasjon til Universitetet i Tromsø ved COAT til:

1) kjøring med **to snøskutere** i Varangerhalvøya nasjonalpark i forbindelse med Overvåkning av hekkelokaliteter som skal overvåkes fast i COAT av Jaktfalk, ravn og Kongeørn i perioden 2021 - 2023.

- Dispensasjonen gjelder i perioden midten av april– til og med 4 mai, for to personer som kan legitimere seg for å være på oppdrag for Universitetet i Tromsø – UIT. Jamfør kart over lokaliteter i polygonene.
- Leder for reinbeitedistrikt 6 skal kontaktes i forkant for å innhente kunnskap om reinflyttingen er i gang for å planlegge slik at man ikke forstyrrer reindriften, og arbeidet bør gjennomføres nærmest mulig starten av dispensasjonsperioden (15 april) for å unngå å komme i konflikt med kalvingsperioden eller reinflyttingen til vårbeite og kalvingsområdene på Varangerhalvøya.
- Åpne motorferdselløyper eller ruter utenfor nasjonalparken skal benyttes i den grad det er mulig ved forflytning mellom lokaliteter jamfør innarbeidet praksis.
- Kratt- og vierområder hvor elg står vinterstid skal unngås ved kjøring mellom lokalitetene. (Komagdalen, Syltefjorddalen og Øvre Flintelv)
- Rute benyttet jfr. rapport i 2020 skal primært benyttes.

2) flyging i Varangerhalvøya nasjonalpark og Persfjorden – Syltefjorden
landscapsvernområde med helikopter i forbindelse med sjekk av hekkelokaliteter det var aktivitet ved forkontroll i april.

Dette gjelder lokaliteter for jaktfalk, ravn og Kongeørn i perioden 2021 - 2023.

Dispensasjon gjelder senest mulig relatert til tidspunkt for vår i juni det enkelte år.

- Motorisert ferdsel med helikopter under 300 meters høyde skal begrenses til et minimum.
- Flyging må skje med helikopteroperatør som har nødvendige godkjenninger fra Luftfartstilsynet.
- UIT – COATs personell er ansvarlig for å se til at pilot tar tilstrekkelig hensyn til vilkårene i tillatelsen. Vilkår i tillatelsen gjennomgås med pilot før flyging.
- Nasjonalparkforvalter gis tilbud om å være med mht. tilsyn med områdene da flygeruta favner store deler av verneområdene.
- Om reindriften gir uttrykk for at flyvningen vil komme i konflikt med reindrift skal dette rådføres med vernemyndigheten før eventuell flyvning.
- Kun pilot og personell i regi av UIT, COAT, SNO eller forvaltningsmyndighet for det aktuelle området kan være med i helikopteret. Dette for å tilse at hekkelokaliteter faktisk forblir hemmelig og ikke spres til uvedkommende som ledd i å ivareta trua og sårbare arter/verneverdiene i verneområdet.
- Eventuelle observasjoner av fjellrev eller snøugle skal meldes til Statens Naturoppsyn og nasjonalparkforvalter på sms. Det bes også om at funn av havørnreir, Kongeørnreir og andre rovfuglarter rapporteres inn til Statens naturoppsyn og Nasjonalparkforvalter.
- Dispensasjonen skal medbringes og vises frem på forlangende fra Naturoppsyn og politimyndigheten.
- Kunnskap om hekkelokaliteter er unntatt offentligheten og skal begrenses til færrest mulig personer. Rapport skal merkes - unntatt offentlighet.

Generelle vilkår til begge tillatelsene

- Det skal gis melding på sms i forkant for når arbeidet skal gjennomføres til nasjonalparkforvalter tlf. 414 70 437 og SNO v/ Arne P. Sarre 905 51 743, Christer Mikaelson 950 38 207 og Bjørn Hugo Kristoffersen 916 22 004, Sveinung Killi 95852580.
- I god tid i forkant for flyging med helikopter skal Reinbeitedistrikt 6, ved distriktsleder Asllat N. Smuk kontaktes på tlf. 40390736. Slik at flyging kan planlegges uten å forstyrre reinen unødig i en sårbar tid.
- Rapport av samlet omfang av motorisert ferdsel i forbindelse med COAT skal sendes inn til Nasjonalparkstyret etter årets vintersesong.
- Rapport av overvåkingsresultatene skal deles med Nasjonalparkstyret som kunnskapsgrunnlag for forvaltningen av verneområdet.
- Aktiviteten skal planlegges slik at forstyrrelser på tamrein, fugler og annet dyreliv minimeres.

Saksopplysninger

Søknad er flerårig og overvåkingen vil inngå i en del av COAT prosjektets flerårige tiltak for overvåking av vegetasjon og dyreliv relatert til klima, klimasonene og klimaendringene som pågår på Varangerhalvøya. Overvåkingen pågår i to intensivområder for COAT prosjektet.

Det søkes jamfør kart om:

- 1) å benytte 2 snøskutere i april til å overvåke hekkesuksess i reir for jaktfalk, kongeørn og ravn i 2021-2023. Det gjelder reir identifisert innen to polygoner på Varangerhalvøya jamfør kartlegging på styrets tillatelse i perioden 2017 – 2020.

Søker vil da få oversikt over hvilke territorier og reirhyller innen territoriene som har etablerte par og/eller tydelig ny aktivitet i april.

- 2) Disse vil da utgjøre utvalget av lokaliteter som deretter ønskes sjekket ved bruk av helikopter i begynnelsen til midten av juni for å bekrefte hekkeforsøk og eventuell vellykket reproduksjon (antall unger etc.). Eksakte datoer for overvåkingen vil avhenge av fenologi (vinterforhold i april, samt tid for vår og snøsmelting).

Noen lokaliteter av jaktfalk – og kongeørn sjekkes samtidig jamfør avtale med Miljødirektoratet som har gitt tilskudd til noe av overvåkingen.

Feltpersonellet fra UiT har lang erfaring med kartlegging av rovfugl, og oppgir at de vil ta alle nødvendige hensyn med tanke på å forstyrre fuglene minst mulig, både ved tidlig inventering med snøskuter og registreringer fra helikopter.

Vurdering

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Regelverket

Søknaden er behandlet etter verneforskriftene for Varangerhalvøya nasjonalpark, Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde og naturmangfoldloven (NML) og Syltefjorddalen naturreservat. Motorferdselloven gjelder i tillegg, men den har kommunene myndighet på.

Varangerhalvøya nasjonalpark er vernet fordi den representerer et stort og tilnærmet urørt naturområde. Parken skal bevare den mest arktisk pregete delen av fastlands-Norge, med spesielle landformer og avsetninger etter istida, et plante- og dyreliv med østlige og arktiske innslag, et kjerneområde for fjellrev, og unike samiske kulturminner.

Verneverdiene er nærmere beskrevet på www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvoya.

Verneforskriftens § 3 punkt 6.1. gir et generelt forbud mot motorferdsel:

"Motorferdsel i nasjonalparken er forbudt på land og vann, og i lufta under 300 meter."

I § 3 punkt 6.2 gis det en del direkte unntak fra dette forbudet, mens § 3 punkt 6.3 bokstav a – i), åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til en del kjøreførmål og til flyging med helikopter.

Kjøringen med snøskuter som universitetet søker om kommer ikke inn under dispensasjonsbestemmelsene. Saken må derfor behandles som en søknad om dispensasjon fra vernevedtaket, og vurderes etter naturmangfoldlovens § 48.

Formålet med opprettelsen av **Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde** er å ta vare på et egenartet og arktisk preget natur- og kulturlandskap med det biologiske mangfold som kjennetegner landskapet. Området har særegne geologiske formasjoner i steiltstående bergarter, og frodige dalbotner med forekomster av sjeldne plantearter som står i sterk kontrast til de nakne fjellplataene. Den ville og særpregete næringskysten i nord er typisk for Øst-Finnmark, og står i skarp kontrast til det rolige, geologisk sett millioner av år gamle landskapet innover halvøya.

Landskapsvernområdet skal, sammen med Varangerhalvøya nasjonalpark, bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift.

Motorferdsel i landskapsvernområdet

På snødekt mark gjelder bestemmelsene i lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag. Og krever ikke egen tillatelse fra verneområdestyret.

Ferdsel

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. § 7. Det vises til forvaltningsplanen etter § 5.

I dette tilfellet bruk av helikopter i nærhet av hekkelokaliteter for ravn, jaktfalk, og Kongeørn.

Flygingen kommer ikke inn under noen av unntaksbestemmelsene i verneforskriften. Saken må derfor behandles som en søknad om dispensasjon fra vernevedtaket, og vurderes etter naturmangfoldlovens § 48.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens § 7 sier at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Med hjemmel i lovens § 48 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra vernevedtaket dersom det ikke strider mot verneformålet, og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Denne bestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Vurdering av saken

Sakene er ikke relevant mht. hensyn til vesentlige samfunnsinteresser eller Sikkerhetshensyn og vurderes jamfør naturmangfoldloven § 48, forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernevedtaket dersom det ikke strider mot verneformålet, og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Behandlingsmåte

Saken behandles av styret da man søker om flerårig overvåkning som nå er fastlagt etter tre års kartlegging av lokaliteter. Man vil gå over i en fase med fast overvåkningsdesign på faste lokaliteter jfr. kart i rapport 2020.

Vurdering av hjemmel for dispensasjon

Kunnskapsgrunnlaget jamfør naturmangfoldlovens § 8 vurderes som godt.

Lokalitetene er kartlagt over 3 år og forvalter var i 2020 med på kartlegging med helikopter i juni. Tiltakshaver har levert rapporter og tracklogger fra snøskuterkjøringen årlig jamfør vilkårene. Tiltaket har også medført at man har oppdaget nye lokaliteter slik at kunnskap om naturmangfoldet innen verneområdene og dets randsoner har økt. Naturmangfoldloven § 9 om føre – var prinsippet er da lite relevant.

Økosystemtilnærming og samlet belastning

Kjøring med snøskuter vil medføre en del støy som kan virke forstyrrende på dyre og fugleliv, og andre brukere av parken som det tradisjonelle friluftslivet. Forstyrrelsen vil være forbigående. Søker vil benytte åpne snøskuterløyper utenfor nasjonalparken i den grad det er mulig mellom lokalitetene. Ferdsel med beltekjøretøy på snødekket mark vil imidlertid ikke gi skader på planteliv, terreng og kulturminner i samme grad som ved kjøring på barmark.

Kjøring kommer i tillegg til SNO sin virksomhet ved skjøtselstiltak relatert til fjellrev; felling av rødrev i området, tilførsel av fôr til foringsstasjonene og registrering av store rovdyr. Belastningen i sum er i ferd med å bli relativt omfattende og særlig da alt foregår med bruk av snøskuter og samtidig på noen få dager med godvær.

Flyging med helikopter i juni kan gi forstyrrelser ved lyd og syn. Dyrelivet forstyrres i en kort stund ved hekkelokaliteten men er forbigående. Ved fulgt vilkår om flyging mellom lokalitetene over 300 m høyde vil forstyrrelse av rein være begrenset. Stilt vilkår om at det skal flys slik at reinen ikke forstyrres unødig og med tilstrekkelig høyde vil forhindre uheldige effekter på reindriften. Det gis ikke tillatelse til å lande og slik unngås at man forstyrrer bakkehekkende fugl. Høyde ved flyging mellom lokalitetene er viktig å etterfølge.

Omsøkt kjøring med snøskuter vil vanligvis gå over ca. 4-6 dager. Kjøringen er relativt omfattende omfang da relativt mange lokaliteter skal besøkes, men er nødvendig da lokalitetene er svært spredt og for Jaktfalk er det få lokaliteter og hekkinger. Statens naturoppsyn (SNO) overvåker hekking av Kongeørn og i dette tilfellet vil COAT gjøre dette for SNO, hvor sjekk fra helikopter er den metoden som gir best overblikk. Samtidig registreres funn av evt. nye hekkelokaliteter.

Når den samlede belastningen skal vurderes etter § 10, vet vi at særlig Komagdalen er et område med en del menneskelig aktivitet nederst i dalen, og et område hvor det jevnlig søkes om tillatelse til bruk av helikopter og snøskuter, eller dispensasjon til motorisert ferdsel. Universitetet i Tromsøs forskere er den enkeltgruppen som har mest aktivitet i Nasjonalparken utenom reindriften, og aktiviteten har økt med COAT prosjektet.

Varangerhalvøya Nasjonalparkstyre har delvis innvilget søknaden om COAT prosjektet/Klimaobservatorium for arktisk tundra hva angår rypemodulen med overvåkning av smågnagerpredatorer som bl.a. fjellvåk og jaktfalk. Detaljene i overvåkningsopplegget er avklart og samlet belastning gjennom året er vurdert helhetlig om den vil bli for stor.

Naturmangfoldlovens § 11 (kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver - vurderes som lite relevant.

Bruk av snøskuter på snødekket mark og helikopter i juni vurderes som beste metodikk gitt områdets størrelse og spredning på lokalitetene.

Denne overvåkningens formål er å øke kunnskap om artssamfunnene i deler av Nasjonalparken. Fjellvåk hekker gjerne også i de samme områder og registreringer for denne arten samtidig er relevant informasjon for kunnskap om dyrelivets utvikling og svingninger i området.

Etter en totalvurdering av rapport med gps - tracklog og innsyn i saken ved at forvalter var med på flyging og registreringer i 2020 konkluderer forvalter med at bruk av snøskuter og helikopter som omsøkt er nødvendig, de omsøkte teknikker er hensiktsmessig, og vil ikke true verneverdiene nevneverdig. Forflytning på åpne snøskuterløyper i april mellom lokalitetene begrenser kjøring innen verneområdet noe.

Kjøringen vil ikke true naturmiljøet eller bidra vesentlig til den samlede belastningen på økosystemet i området på sikt. Ulempene vurderes som mindre enn fordelene ved tiltaket ved økt kunnskap om dyrelivet i området ved en rekke sårbare arter.

Når vedtak etter naturmangfoldlovens § 48 skal fattes, er det særlig viktig å tenke på eventuelle presedensvirkninger av vedtaket. Nasjonalparkforvalter vurderer søknaden som en del av det langsiktige COAT prosjektet, herunder rypemodulen. For å sikre en god overvåkning av dyresamfunnet i verneområdet vil man ved å etablere en overvåkning av jaktfalk og kongeørn få kunnskap om disse artenes utvikling, også sett i forhold til lirype og fjellrypebestandene i området som jaktfalk og kongeørn er predatorer for. Fordelene ved tiltaket vurderes som større enn ulempene på sikt.

Vurdering av om søknaden skal innvilges

Den motoriserte ferdselen vurderes som akseptabel relatert til kunnskapen man får om disse tre artene.

I vurderingen av om dispensasjon skal gis, legger nasjonalparkforvalter vekt på at tiltaket gir økt kunnskap om dyrelivet i nasjonalparken. Denne kunnskapen kan i fremtiden benyttes av forvaltningen, ved at det kan tas hensyn til verneformål og verneverdier på en stadig mer presis måte. Da flygeruta favner store deler av verneområdene vil det være nyttig for forvaltningen at forvalter gis tilbud å være med jamfør jevnlig tilsyn med områdene og verneverdiene.

Basert på dette vurderer forvalter at den motoriserte ferdselen på snøføre/ i luften er nødvendig, ikke vil stride mot verneformålet, er beste miljøforsvarlige teknikk, og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig, og at man kan gi tillatelse jamfør naturmangfoldlovens § 48 til bruk av snøscooter ved besøk av hekkelokalitetene for jaktfalk, kongeørn og ravn i 2021 – 2023 og for bruk av helikopter.